

EESTI KULTUURISELTSIDE ÜHENDUS

ARENGUKAVA (rahvusliku seltsiliikumise tugevdamiseks 2021-2025)

SISUKORD

Sissejuhatus.....	2
I Missioon.....	3
II Visioon.....	3
III Väärtused.....	3
IV EKSÜ ja tema struktuur.....	3
V Hetkeolukord	4
VI EKSÜ tegevuse eesmärgid.....	5
VII Meetmed ja võtmetegevused eesmärkide elluviimiseks.....	5
VIII Märksõnad tegevuskavade koostamiseks.....	6
Lisa 1	
EKSÜ liikmete küsitluse kokkuvõte.....	8

SISSEJUHATUS

Käesolev arengukava on koostatud aastateks 2021-2025 Eesti Kultuuriseltside Ühendusele (edaspidi lühendatult EKSÜ) ja analüüsib hetkeolukorda, määratleb arengu eesmärgid ning pakub välja tegevused nende saavutamiseks.

EKSÜ on kauaaegne tegutsev keskselts, kus toimuvad regulaarsed ja laialdase osavõtuga sündmused. EKSÜ areng on järjepidev ning koostöö välisseltside liikmetega on kasvanud.

EKSÜ koostab iga-aastase tegevuskava, mis lähtub arengukava tegevussuundadest ja mõju hindamisest. Tegevuskava aruanne koos mõõdikutega esitatakse EKSÜ juhatuse poolt igal aastal Üldkogule, kus antakse hinnang, kuidas on toimunud arengukava täitmine ja vajadusel viiakse sisse muudatused tegevustes.

Lisa 1. Küsimustiku kokkuvõtteid.

I MISSIOON

Eesti Kultuuriseltside Ühendus valdkondliku keskseltsina on eesti rahvusliku seltsiliikumise eestvedaja ja arendaja, kelle eesmärgiks on väärtustada erinevaid eesti kultuuri kandjaid üle maailma.

II VISIOON

EKSÜ valdkondliku keskseltsina seisab hea seltsiliikumise tervikliku ja süsteemse toimimise eest, arendades koostööd eri osapoolte vahel ja tuues kokku valdkonna arengu seisukohast võtmetähtsusega tegijad, et koordineerida nendevahelist tegevust.

III VÄÄRTUSED

Eesti keele ja kultuuri edasikandmine ja ning koostöö arendamine on suur vastutus ja seda ei saa teha üksi. Seetõttu vajame missioonitundega inimesi ja koostööpartnereid, kes on koostööle orienteeritud ja avatud meelega oma valdkonna eestkõnelejad ja arvamusiidrid.

Seltsiliikumises osalejad on eesti kultuuri kandjad, mõtestajad ja tutvustajad. Väärtustatud on soov teada, millega tegelevad eesti seltsid üle ilma, otsida omavahelisi koostöö punkte eesti kultuuri hoidmisel ning arendamisel. Peame oluliseks tasakaalu traditsioonide hoidmise ja uuenduslikkuse vahel. Suhtleme noortega tänapäevasel viisil ja vahenditega, et ühiskonna kiire arengu juures ei unustataks oma juuri ja identiteeti.

IV EKSÜ ja tema struktuur

EKSÜ on mittetulundusühing. Ühendus on loodud 1997. aastal. EKSÜ liikmeteks saavad olla ainult juriidiliselt registreeritud ühendused, kes ühel või teisel moel osalevad kultuuri valdkonna arendamisel ja osalevad oma tegevusega otseselt või kaudselt eesti kultuuri edendavates tegevustes.

Ühenduse kõrgeim organ on Üldkogu ja liikmed. EKSÜ on katusorganisatsioon, mille liikmed on kultuuriseltsid nii Eestis kui väljaspool Eestit. Üldkogu valib juhatuse iga 3 aasta järel.

Laiemas mõttes võib siiski seltsiliikumise osapoolteks pidada üksikisikud, formaalseid ja mitteformaalseid kooslusi, kogukondi, organisatsioone, asutusi ja institutsioone. Kitsamalt on tegemist süsteemiga, mille moodustavad organisatsioonid, mille tegevus mõjutab eesti kultuuri hetkeseisu ja tulevikuperspektiive Eestis ja ka välismaal.

Septembri seisuga 2020 on EKSÜl 53 liikmetseltsi. Nendest 27 tegutsevad Eestimaal ning 26 välisriikides sh Ameerikas 1.

[Liikmete nimekiri siit:](#)

V Hetkeolukord

Tugevused

- EKSÜst on kujunenud ühendav lüli Eesti ja väliseesti liikmesseltside vahel;
- Hoogustunud on liikmete omavaheline suhtlemine ning kogemuste ja info vahetus.
- Välja on kujunenud mitmetasandiline koostöö- ja korraldusvõrgustik nii Eestis kui ka rahvusvahelisel tasandil;
- Seltsiliikumises osalejatel on ühtsustunne ja nad osalevad vabatahtlikena liikumise arendamises ning tegevustes;
- EKSÜ eestvedamisel toimuvad traditsioonilised rahvusvahelised, üleriigilised ja paikkondlikud ühisüritused;

Nõrkused

- EKSÜ tegevused ei ole olnud piisavalt fookuseeritud, puudulik valdkondlik visioon, analüüs ja liikumiseülene tervikpilt;
- Kodumaiste liikmesseltside vähene kaasatus EKSÜ tegemistesse ning võrgustikku
- Välisriikidest on laiemalt haaramata Ameerika manner ning Austraalia.
- Seltsiliikumises pole piisavalt eeskuju pakkuvaid ettevõtmisi ning eestkõnelejaid;
- Avalikkuse teadlikkus EKSÜ tegevusest ja rollist on vähene;
- EKSÜ organisatsioonina on liiga väike, et tegeleda valdkonna kõigi tegevussuundade arendamisega vajalikul määral, ka on riiklik rahastamine aastaid olnud väga piiratud.
- Piisavalt ei ole suudetud kaasata seltsiliikumisse noori, tegevused pole noortele piisavalt atraktiivsed.
- Liikmesseltside vähesed digioskused.

Mõjutavad trendid

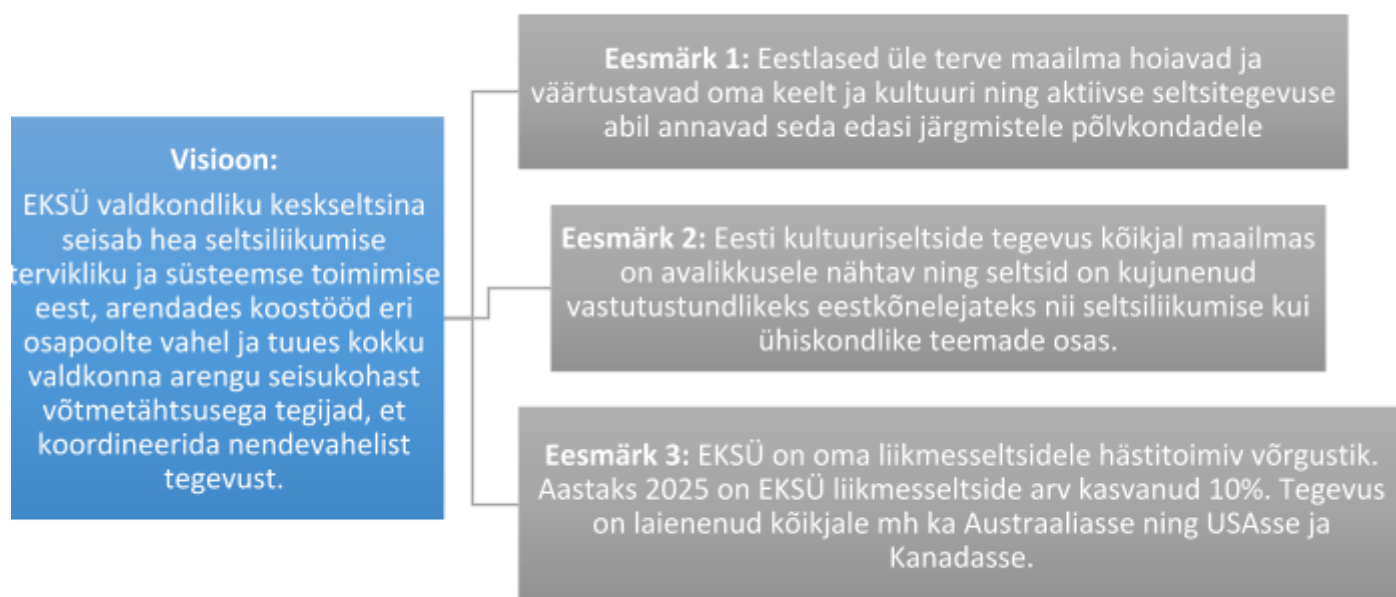
- Riikliku kultuuripoliitika arengusuunad, sh seltsiliikumise rahastamine (kahjuks vähene), ja võimalus riiklikult väärtustada seltsiliikumise hoidmist ja edasikandmist;
- Infotehnoloogia jätkuv areng ning erinevate sotsiaalsete võrgustike osakaalu suurenemine ühiskonnas;
- Sotsiaal-kultuurilised muutused, sh vananev rahvastik, immigratsioon ja emigratsioon, muutused kultuuris osalemise ja kultuuritarbimise osas, samuti muutused inimeste väärtushinnangutes.

- Seltsiliikumine noorte seas on laienenud, EKSÜl on vaja leida väljundeid nende aktiivsemaks kaasamiseks.

- Linnastumine ja omakultuurist võõrandumine loob olukorra, kus paikkonna traditsioonilisele kultuuriloole ja sellega seotud väärtustele ei pöörata piisavalt tähelepanu, et tagada jätkusuutlik areng.

- EKSÜle lisaks koondavad seltsiliikumist Eestis veel mitmed ühendused, näiteks Eesti Mitte-tulundusühingute ja SA Liit, liikumine Kodukant jt. Välisseltsidega tegelevad RAK, Siseministerium, INSA, ÜEKN, MTÜ Üleilmsed Eestlased jt

VI EKSÜ tegevuse eesmärgid

VII Meetmed ja võtmetegevused eesmärkide elluviimiseks

Meetmed on oluliste tegevuste kogumid, mis aitavad viia ellu arengukavas püstitatud eesmäärke. Lisaks eesmärkidele ja meetmetele koostatakse nende eesmärkide elluviimiseks terve arengukava perioodil iga-aastane detailne tegevusplan.

Näitajad:

- EKSÜ liikmete arv nii Eestis kui maailmas
- Seltside poolt initsieeritud sündmuste sh ühissündmuste arv

- Seltsitegelaste hulgas on mõjukaid ühiskondlikke eestkõnelejaid, kes suudavad avaldada mõju ühiskonna arengule

Kavandatavad üldised pikaajalised tegevused EKSÜ kontekstis eesmärkide saavutamiseks

- EKSÜ analüüsib valdkonnas tegutsevaid osapooli, selgitab välja koolitusvajadused, kogub tagasisidet, olles oluline koostööpartner riigile. EKSÜ vahendab vajalikku teavet luues, arendades ja hoides ühist inforuumi (kuukiri, koduleht, ühismeedia).
- EKSÜ kodulehe arendamine. EKSÜ rolliks on olla ühiskonnas seltsiliikumise alase teabe vahendaja ning koordineerida koostööpartnerite teabevahetust. Asjatundliku kommunikatsioonistrateegia tulemusena kasvab seltsiliikumise väärtustamine. Teave valdkonnas toimuva kohta on süsteemselt kättesaadav.
- Koostöövõrgustiku ning vabatahtlike võrgustiku arendamine ja tugevdamine, kokkupuutepunktide leidmine ning rollijaotus, pädevate kontaktisikute/ kõneisikute kaasamine/ leidmine. Selleks kutsub EKSÜ regulaarselt kokku ümarlaudu ja töörühmi, leidmaks ühiseid väärtusi ja määratlemaks valupunkte ning nende arutelude tulemusena ühistegevuste kavandamine.
- Kogukondlike algatuste suunamine ja innustamine. Selleks hoogustab EKSÜ oma võrgustiku ja eri koostööpartnerite abil sotsiaalset aktiivsust ja kodanikualgatusi. EKSÜ tunnustab igal aastal valdkonnas tegutsevaid inimesi omalt poolt ja ühtlasi esitab taotlusi teistele olemasolevatele kultuuripreemiatele.
- Valdkonna suursündmus(t)e korraldamine. EKSÜ töötab välja suursündmuste formaate ning korraldab laiemat avalikkust kaasavaid suursündmusi, millel on reaalne ja praktiline väärtus ning mis on seltsiliikumise valdkonnas tegutsejate kohtumispunkt. Vajadusel kasutatakse virtuaalseid platvorme.
- EKSÜ leiab võimalusi rahvusvahelise koostöö laiendamiseks ka USA, Kanada ning Austraalia suunal, mis tõhustaks kultuurivahetust ja arendaks üleilmset eestlust.
- Vabatahtlike võrgustiku pädevuse tõstmine eestkõnelejate tasandile. Lobitöö tegemine, et leida tuge ühiskonna arvamusiidritelt ja poliitikutelt.
- Seltside ajalooarandi talletamine ning kogumine. Arhiivide töö. Seltsitegevuse dokumenteerimine.
- Seltsiliikumise analüüsimine ja teaduslike uurimuste algatamine.

VIII Märksõnad tegevuskavade koostamiseks:

- Eesti ajaloo, kultuuritegelaste ja seltsidega seotud tähtpäevade tähistamine
- Seltsiteemaliste õppematerjalide koostamine ja väljaandmine
- Valdkonnaga seotud koolituste korraldamine
- Seltside kroonika ja ajaloo koostamine
- Kuukirja väljaandmine elektroonselt
- Liikmete poolt väljaantud trükiste digitaliseerimine
- Teemaatilised saated raadios ja teles
- Avalike sündmuste/ konkursside korraldamine
- Info edastamine loodavasse üleilmsesse eesti veebi
- Tutvumine seltside tegevusega, külaskäigud, õppevisiidid, kohtumised ühismeedias
- Traditsiooniliste ühisürituste korraldamine ja uute algatamine
- Toimub liikmete/ noorte tunnustamine ja kaasamine (konkursid jm)
- Liikmetevaheliste (rahvusvaheliste) koostööprojektide koordineerimine / nõustamine
- Töörühmade ellukutsumine oluliste temadega tegelemiseks
- Teiste rahvakultuuri keskseltside kaasamine EKSÜ ühisüritustele
- Suhtluse arendamine välisest katusorganisatsioonidega
- Suhtluse arendamine teiste Eesti vabaühenduste valdkonnas tegutsevate organisatsioonidega
- Toimub regulaarne EKSÜ tegevuste sisemine hindamine

EKSÜ arengukava juurde kuuluvad iga-aastased tegevuskavad. Tegevuskavad sisaldavad konkreetseid sündmusi ning täpsemaid mõõdikuid iga aasta lõikes. Arengukava uuendatakse regulaarselt igal aastal, täpsustades vajadusel eesmärgi, indikaatorite sihttasemeid ja meetmeid ning koostades uue detailse tegevuskava

LISA 1

EKSÜ küsitluse kokkuvõte

EKSÜ arengukava jaoks koostatud küsimustikku jagati 21. mail 2020 a. See oli arengukava koostamise üks etapp. Küsimustik loodi veebiäpiga Formsapp ja seda oli võimalik täita vajutades saadetud lingile. Küsimustik saadeti laiali EKSÜ seltsiliikmete grupis, ühenduse Facebooki (edaspidi FB) lehel ja kodulehel uudisvool. Lisaks jagasid juhatuse liikmed küsitluse linki seltside eestvedajatele ja tegevjuht saatis eraldi Wordsis kirjutatud küsitluse Venemaale, sest kurdeti, et äppilink ei avane. Viimased vastused küsitlusele saabusid oktoobri lõpus. Küsitlusele vastati 45 korda. Nendest 9 ei olnud seltsiliikmed ja 8 olid kordused (ühe seltsi alt vastas mitu inimest). Küsitlusele vastasid 28 EKSÜ seltsiliiget, kellest 17 olid kodu-eesti seltsid, 11 välis-eesti seltsid (neist 3 seltsi Venemaalt ja 8 läänest).

Küsitlus koosnes 23 küsimusest, millest 5 olid kinnised küsimused (nt jah/ei vastuste variantidega), 9 olid avatud küsimused ja 9 küsimust olid vastuste variantidega. Küsitluse tulemused on arvestatud kõikidest vastustest kokku. Kinnised ja vastusvariantidega küsimused on toodud välja pirukana, protsentuaalselt või tabelina. Avatud küsimustele on koostatud lühikokkuvõte.

Küsimustik jagunes 3 kategooriasse: EKSÜ ja liikmed, EKSÜ tegevused ja EKSÜ infovoog. EKSÜ ja liikmete küsimuste eesmärk oli teada saada seltsiliikmete soovid ja vajadused, EKSÜ tegevuste all küsiti tagasisidet senisest tegevusest ja EKSÜ infovoo kategooria eesmärk oli mõista infovoo edendamiseks vajalikud suunad. Vastused katagoriseeriti, mille järgi koostati kokkuvõte. Järgnevalt on lühidalt iga kategooria kohta eraldi.

Tagasiside liikmetelt

EKSÜ tegevused.

Küsimustikus paluti hinnata EKSÜ ühisüritusi: kevadpidu ja suvepäevi ning koolitusi. Hindamine oli 5-palli süsteemis. EKSÜ üritustel, koolitustel ei olnud osalenud üle poolte vastanutest, s.h. kõige rohkem (71%) vastanutest polnud osalenud kevadpeol. Ürituste puhul vastati kõige rohkem „väga hea“, koolitusi hinnati enim „hea“.

Seltsid tõid esile soovi suhelda teiste seltsidega ja soovi rohkem organiseeritud tegevusi, aega suhtlemiseks teiste organisatsioonidega. („Suhtlemine teiste seltsidega rikastab vaimu“) Üritusi kiideti kui rõõmsatena ja mitmekülgsetena. Kuid mainiti ka, et kevadpidu on kui „siseüritus, kus puudub uudsus“. Koolitustel soovitati käsitleda aktuaalseid teemasid ja panustada rohkem aega („liigne kiirustamine“).

EKSÜ ja infovoog.

Kõik vastanud kasutavad arvutit ja pooled neist lisaks ka nutiseadmeid. Pooled vastanutest ei käi EKSÜ FB lehel postitusi lugemas ja ¼ vastanutest ei ole EKSÜ kuukirja saajad. 1/3 EKSÜ liikmesseltsi ei saada artikleid, infot EKSÜ uudisvoole (6 kodu-eesti seltsi, 3 seltsi Venemaalt ja 1 Läänest). Enamus (64%) on otsinud EKSÜ kodulehel märksõnadega infot.

Erandina oli küsitluses üks küsimus esitatud nii avatud kui ka valikvastustena. Avatud küsimus oli enim, et vältida nn etteütlemist. Valikvastused andsid võimaluse aru saada, kuidas areneda edasi. Küsiti, millist infot soovitakse näha kodulehel. Peamised vastused olid järgmised.

- Sooviti näha projekte ja rahastamisvõimalusi
- Seltside tegemisi, mida tehakse igapäevaselt, plaanid, rõõmud ja mured.
- Eestvedajate lood.
- Seltside plaanid ja osalemisvõimalused (esinemine).
- Ühiste ettevõtmiste info.
- EKSÜ plaanid, edendustegevused.

Valikvastustena oldi nõus kõige enam sellega, et soovitakse teada, mida EKSÜ teeb (39 vastanut), oldi nõus oma oskustega kaasa aitama (17 vastust, 37% vastajatest) ja sooviti rohkem tuge ja koostööd (13 seltsi). 24 vastanut arvas, et EKSÜ kodulehel on piisavalt teavet, ja 13 vastajat arvas vastupidi, et vähe teavet projektide kohta (9) ja vähe teavet seltside kohta (4).

EKSÜ ja liikmed.

Küsimusele, mis on ootused EKSÜle, vastasid 31, vastamata jätsid 14. Kõige rohkem sooviti, et EKSÜ jätkaks ja areneks, kuid jäeti täpsustamata ootused (8). Kõige rohkem mainiti soove: koostöö teiste seltsidega, seltside ühiseid ettevõtmised, infovõrk ja ekspertide koostöö teiste seltsidega. Lisaks oodatakse, et EKSÜ aitab kaasa projektides, esinemisvõimaluste leidmisel, oluliste teemade ülestõstatamisel ühiskonnas. Soovitakse, et EKSÜ oleks avatud ja tähtsal kohal oleks kaasamine. EKSÜ liikmesseltside peamised ühised jooned on seotud kultuuriga ja eesti keelega. Enamustel liikmetel on ürituste korraldus primaarne valdkond.

Eelnevalt selgus, et seltsid on nõus panustama tegevusse. Valikküsimusele: mis on huvivaldkond, vastati järgmiselt: enamus soovis osaleda EKSÜ arenduskava protsess (14 vastanut) ning noorte kaasamisega seotud tegevustes ja meediagrupis (kumbki 12 vastanut). Lisaks oldi huvitatud tagasipöördujate valdkonnast (6), suurpõgenemise töörühmast (3), ja sooviti ka seltside koostöö sündmuste korraldamise töörühma. Küsimustele ei vastanud/ei soovinud osaleda 12 vastanut.

Küsitluse kokkuvõtteks

Küsimustikule vastamine võttis aega keskmiselt 6 minutit ja see oli maksimaalne aeg, mida soovitatakse küsimustiku vastamiseks jätta. Seetõttu paljud küsimused jäid välja. Kuna küsimusi oli palju, siis on osad vastused pealiskaudsed ning ei pruugi kajastada seltsi mõtteid. Samuti üritused toimusid kaua aega tagasi. Arengukava meeskond soosib, et selliseid küsimustikke, tagasisidet tehakse ühenduses edaspidi regulaarselt (kord aastas, iga ürituse järgi vms). See annaks võimaluse süveneda ühte teemasse põhjalikumalt ja tagasiside oleks .

Küsimustikust selgus kindel joon, et liikmesseltsid soovivad EKSÜ tegevuse jätku. Mitmest vastusest jäi korduma märksõnad: „koostöö“, „avatus“, „ühised (tegevused)“, „projektid“. Vastustes kajastus seltside soov omavahel rohkem tutvuda, ühiseid üritusi korraldada ja ühiseid plaane teha.